

Gospodarimo še kar . . .

Nadaljevanje s 1. strani

splošno porabo in ostale namene zmanjšal za 1,7% v korist gospodarstva.

V občini so se poprečno izplačani osebni dohodki dvignili za 16,2 odstotka; v gospodarstvu za 19,1 in v negospodarstvu za 111,5 odstotka. Glede na 14-odstotni porast cen kažejo podatki na umirjeno rast OD v gospodarstvu, v negospodarstvu pa celo upadanje realnega poprečnega osebnega dohodka; to upadanje je bilo popravljeno z izplačili v juliju in avgustu lani.

Na osnovi podane informacije je predsedstvo sprejelo sklep, da je

potrebno predvsem zopet oživiti vzdušje iz leta 1975 ob sprejemanju in izvajanju stabilizacijskih ukrepov, saj slika kaže, da nekaj gospodarskih subjektov še vedno ni dojelo, da se lahko preživljajo le s svojim delom. Glede na povedano je predsedstvo tudi podprlo izvršni svet občinske skupščine, ki kani vse povzročitelje gospodarskih postopkov predati sodnim organom v nadaljni postopek. Ob tem je predsedstvo dalo priznanje izvršnemu svetu za njegov trud pri ohranjanju gospodarstva v občini, saj je le ta s svojimi postopki in akcijami skušal in v nekaterih primerih tudi uspel pomagati določenim OZD, za srebredle svoje težave ter se ni posluževal le togih sanacijskih in likvidacijskih postopkov.

Kakšna voda v bodoče?

Varstveni pasovi vodnih virov, ki oskrbujejo Ljubljano s pitno vodo bodo kmalu postali tudi zakonsko zaščiteni, za kar se bomo Ljubljančani odločili na prvi jesenski seji mestne skupščine, ki bo 13. septembra. Uresničitev tega ukrepa za zaščito pitne vode je prednostna naloga mesta kot celote, začrtana v srednjeročnem programu in programu družbenega razvoja za letošnje leto.

V številnih razpravah, v zadnjih dveh letih, ki so se začele v krajevnih skupnostih, so bile dane številne pripombe in predlogi k osnutkom odlokov in pravilniku o urejanju in sanitarnem zavarovanju varstvenih pasov vodnih virov v Ljubljani. Obravnavana problematika je izredno pereča, saj je realizacija srednjeročnega programa razvoja vodooskrbe Ljubljane neposredno vezana na takojšnjo izgradnjo novih črpališč, na razširitev obstoječih ter na novo opredelitev varstvenih pasov kot tudi na izvajanje ukrepov za zaščito vode, kar vse je treba zagotoviti na osnovah širše solidarnosti.

Kljub številnim problemom je bilo ugotovljeno, da nihče ni nasprotoval zaščiti vode, s sprejemanjem predlaganih odlokov pa bo dana zakonita osnova za uresničevanje ukrepov za zaščito pitne vode ter za akcije na področjih vodnega gospodarstva in urejanja prostora.

Naslednji korak?

Pred nami je torej priložnost, da pošteno priznamo kako ne lahek izpit smo opravili, a če govorimo o poštenju bodimo pošteni do konca. Zadovoljni smo sicer lahko, vendar le zaradi dobljene bitke, vojna pa se komaj začne. Da je temu tako pa govorijo nekateri podatki.

Stopnja onesnaženosti okolja v naši republiki (naša občina kveč-

jemu celo prednjači) je na splošno visoka, ponekod znatno nad poprečjem razvitih industrializiranih dežel. V tem pogledu je na prvem mestu onesnaženost ozračja. Po študiji Zveznega hidrometeorološkega zavoda je v Sloveniji od skupno 60 občin čist zrak samo v 2 občinah, medtem ko je v vsej Jugoslaviji od skupno 500 občin takšnih občin še 188. V Ljubljani je koncentracija žveplovega dvokisa v zimskih dneh 2-3 krat večja od dovoljene, naše vode pa so tako umazane, kot da bi živeli v republiki štirikrat več ljudi, kot jih v resnici živi.

Ob vsem tem pa vlagamo danes v varstvo okolja le 0,1 do 0,3 ustvarjenega narodnega dohodka, v razvitejših deželah pa samo v varstvo zraka vlagajo en odstotek. Prav je, da to vemo, čeprav ni naš namen zmanjševati pomena odloka o varstvenih pasovih vodnih virov. Ne. Radi bi le sedaj, ko bodo naši delegati ponovno razpravljali o tem in onem iz našega življenja, opozorili na nekaj, kar je ne le naš vsakdan temveč tudi naš jutri.

Vsestransko in objektivno moramo spoznavati vsebino in lastnosti problemov v svetu in pri nas in ocenjevati realne možnosti reševanja. Razvijati in uporabljati moramo novo tehnologijo za varstvo okolja pred novo tehnologijo. Tu pa ne gre prezreti izkušnje drugih, saj bi bilo nesmiselno učiti se na lastnih napakah, če so drugi že našli način za njihovo odpravljanje.

In ne nazadnje pomislimo še na vplivanje na interese in ravnanje delovnih ljudi, občanov in delovnih organizacij. Če nam bo uspelo tudi tu narediti korak naprej, vendar takšen, da bodo rezultati vidni, potem ne bo daleč dan, ko bo vsak med nami resničen varuh okolja in s tem tudi življenja.

T. P.

Dalje je predsedstvo obravnavalo in potrdilo stališča v zvezi s pripravami na volitve 78 ter oceno delegatskega sistema v občini.

Ob pripravah na javno razpravo o osnutku novega statuta občine Ljubljana-Center je predsedstvo zavzelo stališče, da je potrebno istočasno, takorekoč v enem paketu, obravnavati tako mestni, občinski kot tudi statute krajevnih skupnosti, saj bo na ta način veliko boljše zagotovljena tudi njihova usklajenost.

Ob informaciji ob poteku javne razprave o osnutkih zakonov o delovnih razmerjih, o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja o organu samoupravne delavske kontrole ter o volitvah in odklopu organov upravljanja in o imenovanju poslovnih organov v OZD je predsedstvo v svojem frontnem sestavu poverilo potek te razprave v organizacijah združenega dela občinskemu svetu zveze sindikatov; v okviru teh razprav pa je potrebno voditi široko akcijo v tej smeri, da naj istočasno v delovnih organizacijah že prično s prilagajanjem svojih splošnih in internih aktov vsebini, ki jo ti zakoni prinašajo. To še bolj zaradi tega, ker bodo sami zakoni sprejeti precej pozno letos, in bi po samem sprejetju ostalo izredno malo časa na razpolago samim OZD, da se jim prilagodijo.

V zaključku je predsedstvo potrdilo program OK ZSMS o izpeljavi programske konference o organiziranem preživljanju prostega časa mladine ter zadolžilo ustrezne svoje organe, da se vključijo v to akcijo; poleg tega je bil sprejet tudi sklep, da je potrebno, na osnovi programske konference in drugih podatkov, predvsem zbranih od družbenih organizacij in društev, čimprej izdelati daljnoročnejši program reševanja teh vprašanj.

Mišo Javornik

Sejem mladosti in rabljenih knjig

Veliko mladih na majhnem prostoru, večina jih sedi na tleh (tako sproščeno obnašanje je prav gotovo prinesla moda kavbojk in odkritje pralnega stroja, saj mater več ne prizadene tako, če se otrok vrne domov vsak dan umazan) in sprašuje: »Za sedmi?, Za prvo? . . .« To ni pop koncert, čeprav je tu tudi glasba (magnetofon in zvočnike je posodila RTV Ljubljana), ampak letos že deseti po vrsti sejem rabljenih knjig v Križankah.

Goran Hočevar je na tem sejmu predstavnik organizatorja - OK SZDL Ljubljana-Center: »Skrbim za red in mir. Če bi bilo potrebno, bi poklicali pomoč. Doslej je bilo vse v redu, z udeleženci tega sejma nisem imel nobenih težav, čeprav prihaja sem veliko mladih. V dopoldanskem času je največji naval med 9.30 in 12. uro, popoldan pa od 15.30 do 17. ure. Da bi kupci laže ocenili, ali se neko knjigo izplača kupiti ali ne, smo na panje obesili sezname letošnjih učbenikov in cen. Te, ki jih prodajamo na sejmu (razen tistih, ki jih ponujajo na stojnici Mladinske knjige za srednje šole in imajo 'normalno' ceno) so za 40 do 50 odstotkov cenejše od tistih v trgovinah. Na sejmu v Križankah je taka trgovina, kjer imajo korist prodajalci in kupci. V tem ambientu je prijetno preživeti kakšno urico, poskrbeli pa smo tudi za glasbo. Mladi kar sami prihajajo in povedo, kaj bi radi poslušali. Če imamo trak, jim seveda ustrezemo.«

Ustavili smo se pri drugošolcu, ki je pred seboj imel poleg svojih lanskoletnih še veliko drugih knjig - učbenikov za osemletko, angleških z majhno tiskarsko napako (bil je v tiskarni na praksi), pa smo ga povprašali, kako mu gre kupčija:

»Knjige sem dobil od prijateljev in sošolcev, nekaj tam, kjer sem

bil na praksi. Prodajam že drugi dan. Koliko knjig sem prodal? Tega pa ne vem. Prinesel sem jih polne tri torbe. Včeraj je bil dober dan, danes nekaj slabši. Zaslužil sem 1100 din, na sejmu pa sem kupil knjige za II. gimnazijo. Zanje sem dal 220 din, če bi jih kupil v trgovini, bi plačal zanje štirikrat več. Denar, ki mi je ostal, bom uporabil za nakup smučarske opreme. Nujno potrebujem smučarske čevlje. . .« je o svojih prvih trgovskih izkušnjah in uspehih povedal Franci Simon.

Mladi so prihajali in odhajali, s knjigami ali brez knjig, dobre volje, ker so stare knjige spravili v promet, zadovoljni, da so jih poceni dobili, mimogrede pa srečali sošolce in prijatelje, simpatijo, ter poklepetali o morju, starših, ki jih ne razumejo, nesrečnih ljubeznih . . .

A. V.

Sedež dopisništva:

dogovori

Prešernova 26, p.p. 191
61000 Ljubljana
Telefoni: 312-634
315-784

Na pomolu javnih razprav

Osnovne organizacije sindikata so nosilci javnih razprav v združenem delu o osnutkih štirih, nadvse pomembnih zakonov: o medsebojnih delovnih razmerjih, o samoupravni delavski kontroli, o volitvah in o referendumu ter drugih oblikah osebnega izjavljanja. Z njihovim sprejetjem se bo še bolj poglobilo delavsko samoupravljanje, še bolj se bodo utrdile pravice delavcev, zapisane v ustavi in zakonu o združenem delu.

Predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, inženir Janez Barborič, je v začetku junija pozval sindikalne organizacije s temi besedami:

»Z objavo osnutkov vseh štirih zakonov sindikati začnemo javno razpravo. Njeni konkretni nosilci v združenem delu so osnovne organizacije sindikata. Te so dolžne, da s sodelovanjem vseh orga-

niziranih družbenih sil in ob pomoči občinskih svetov ZSS ter drugih sindikalnih teles poskrbe, da bodo o predlogu zakona seznanjeni prav vsi delavci, da jih vključijo v aktivno razpravo in to vsebinsko res kvalitetno izpeljejo. . . Sindikati, najširša družbenopolitična organizacija, pozivamo člane, da aktivno sodelujejo v javni razpravi, saj vsi z enako odgovornostjo sooblikujemo novo, naprednejšo družbo!«

Politično razpoloženje glede javnih razprav o štirih zakonih je tudi v naši občini optimistično. Takšno je lahko zato, ker dobro poznamo našega delovnega človeka, ki ni nikoli stal ob strani, kadar je odločal o svojih pomembnih vprašanjih. Tako lahko vse dokumente na vseh ravneh sprejemamo samoupravno, po širokih javnih razpravah, ki naj zajemajo vse

temeljne celice naše družbe, vsakega posameznika. Naše misli potrjuje tudi javna razprava o osnutku zakona o združenem delu, v kateri je v Sloveniji sodelovalo pol milijona delavcev z nad tisoč pripombami in predlogi. Prav ta zakon celovito ureja razmerja v združenem delu in hkrati izraža njihovo socialistično in samoupravno vsebino.

Osnutek novega zakona o delovnih razmerjih ne razčlenjuje samo pravic, dolžnosti in odgovornosti delavcev, določenih v zakonu o združenem delu, temveč ureja tudi nove delovno-pravne institute ter pravice in dolžnosti delavcev. Naj navedemo, da poleg temeljnih določb zakon o delovnih razmerjih zajema medsebojna delovna razmerja delavcev v združenem delu (sklenitev delovnega razmerja; pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev; prenehanje delovnega razmerja; varstvo pravic delavcev; delo na domu; posebne določbe), delovna razmerja med delavci, zaposlenimi pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov, pri civilno-pravnih in fizičnih osebah, nadzorstvo, začasno in občasno delo, kazenske določbe, prehodne in končne določbe.

Kot smo se lahko prepričali, je vsebina osnutka zakona o delovnih razmerjih nadvse pomembna za izgrajevanje naših družbeno-ekonomskih odnosov - in enako velja tudi za preostale tri zakone.

Zasluzen poletni oddih je torej za nami. Upamo, da je dopust zadovoljivo opravil svojo vlogo: namreč, da se naš delovni človek sprosti in si nabere novih moči za naporne naloge, ki so pred njim. Preostanek leta bo zahteval polno in vsestransko sodelovanje tako po politični kot po gospodarski plati. Prepričani smo, da bo tudi delovni človek iz Centra po najboljših močeh prispeval k celotnemu uspehu, da bo lahko resnično zadovoljen nazdravil novemu letu, ki niti ni tako daleč.

Vladimir Jerman

DOGOVORI/3

Železničarji razpravljajo

Dohodkovni odnosi in realizacija tega osnovnega načela zakona o združenem delu v vsakdanji praksi je dandanes najbolj pogosta tema pogovorov. Kajti konec leta in s tem zadnji rok za ureditev teh razmerij v praksi je vedno bližje.

Med slovenskimi in istrskimi železničarji poteka javna razprava o osnovnih izhodiščih za uveljavljanje zakona o združenem delu v železniških organizacijah in spremljajoči dejavnosti. Ta so v bistvu povsem drugačna od dosežaj veljavnega sistema. Doslej so se namreč skupni transportni dohodki ugotavljali na ravni železniškega transportnega podjetja. Vsi TOZD osnovne dejavnosti, ki so združeni v transportno podjetje pa so bili na tem dohodku udeleženi na principu normiranih stroškov in normiranih osebnih dohodkov. Seveda je tak stroškovni princip delitve dohodka v marsikaterem primeru bolj spodbudjal

povečevanje stroškov kot pa boljše delo. Poleg tega pa so se pozitivni rezultati posameznega TOZD prelivali v druge TOZD osnovne dejavnosti. Prav tako pa tudi negativni rezultati.

Novi dohodkovni odnosi, o katerih sedaj teče razprava, preprečujejo tako prelivanje sredstev in rezultatov dela. Izhodišče novih odnosov je neposredna povezanost med vzrokom in posledico. Ali, povedano z drugimi besedami, prihodek neke storitve, prevoza, ne bo šel več v skupno blagajno na ravni ŽTP in se od tu delil med TOZD osnovne dejavnosti, ampak bo v celoti ostal tistemu, ki ga je ustvaril. Transportni prihodek bo torej ostal organizacijam, ki sodelujejo neposredno pri sestavi, vleki in vožnji vlaka.

Seveda pa je za redno in varno vožnjo vlakov potrebna še cela vrsta »postranskih« dejavnosti, od tistih, katerih cilj je vzdrževa-

nje proge, vzdrževanje signalnih naprav, voznih sredstev ipd. Doslej je bila večina teh organizacij neposredno udeležena na sredstva iz skupne blagajne ŽTP, od slej pa bodo udeležene, na tem prihodku s cenami svojih storitev.

Tako postavljeni sistem dohodkovnih odnosov seveda v marsičem odpravlja slabosti doslej veljavni odnosov, ki so temeljili izključno na stroških.

Odpravili naj bi torej tisto megljo, ki je zakrivala dobro ali slabo delo posameznih udeležencev v železniškem transportu in katere osnova je bila brez dvoma tista skupna blagajna, v katero je marsikdo mnogo dajal in dobival relativno malo, po drugi strani pa so mnogi dajali malo in dobivali mnogo.

Seveda je poleg te osnovne usmeritve še cela vrsta vzporednih vprašanj, na katere tudi sestavljenci osnovnih dokumentov

niso mogli najti prave rešitve ali je teh rešitev možnih celo več. Javna razprava je tudi potrdila osnovna izhodišča, obenem pa je bilo izrečenih cela vrsta predlogov, kako posamezna sporna vprašanja opredeliti tako, da bo končni rezultat čim boljši. Tako se je že izoblikovalo mnenje, da je v sedanjih fazi težko ugotavljati prihodek posameznega vlaka, razen v izjemnih primerih, pač pa naj bi se prihodek ugotavljalo po posameznih progovnih odsekih, ali, kakor bi temu rekli po domače, po številu in kakovosti vlakov, ki vozijo po posameznih progah ali delih prog. Skratka, javna razprava, ki bo sicer trajala do srede septembra je že pokazala, da ni le zgolj formalnost, ampak ustvarjalno delo vseh železničarjev za ureditev dohodkovnih odnosov.

M. Pirjevec